

## POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania H. D.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.  
o ustalenie ustawodawstwa właściwego,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 1 lipca 2021 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 września 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 18 września 2019 r., oddalił apelację H. D. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 20 marca 2019 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O. z dnia 17 lipca 2018 r., mocą, której organ rentowy stwierdził, że zgodnie z art. 13-17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EWG) nr 1408/71, podlega ona ustawodawstwu polskiemu w okresie od dnia 7 kwietnia 2010 r. do dnia 8 lutego 2012 r.

W sprawie ustalono, że H. D. zawarła w okresie od dnia 7 kwietnia 2010 r. do dnia 8 lutego 2012 r. umowę o pracę z firmą G. z siedzibą na Słowacji. Z danych, zawartych w CEiDG wynika, że wnioskodawczyni zarejestrowała działalność w Polsce od dnia 24 stycznia 2004 r. do dnia 1 października 2017 r.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała, że w dniu 8 września 2011 r. wydała decyzję nr [...], wyłączającą wnioskodawczynię z ubezpieczeń społecznych na Słowacji od dnia 7 kwietnia 2010 r. Pismem z dnia 5 lutego 2018 r. organ rentowy ustalił dla ubezpieczonej tymczasowo polskie ustawodawstwo właściwe w spornym okresie, o czym poinformował H. D., G. oraz słowacką instytucję ubezpieczeniową. Ta ostatnia nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego ustawodawstwa. Na żądanie H. D. pozwany organ wydał zaskarżoną decyzją w dniu 17 lipca 2018 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nieuprawnione i bezskuteczne procesowo byłoby wezwanie pracodawcy słowackiego, jako zainteresowanego w sprawie toczącej się z odwołania skarżącej. Spór w sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy organ rentowy prawidłowo ustalił, że wnioskodawczyni od dnia 7 kwietnia 2010 r. do dnia 8 lutego 2012 r. podlegała ustawodawstwu polskiemu. Sąd ten uznał, w oparciu o przepisy regulujące zasady koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w UE, że jedynym tytułem ubezpieczenia odwołującej się jest prowadzona przez nią w Polsce działalność gospodarcza, co znalazło odzwierciedlenie w treści zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność, a także na nieważność postępowania przez pominięcie w postępowaniu sądowym słowackiego pracodawcy jako zainteresowanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że przedmiotem postępowania jest decyzja organu rentowego ustalająca podleganie przez wnioskodawczynię ubezpieczeniom społecznym z racji prowadzenia działalności gospodarczej. Oznacza to, że poza jej zakresem pozostaje relacja pracownicza mająca mieć miejsce na terenie Słowacji. Zainteresowany w sprawie jest podmiot, którego prawa

i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Sprawa nie dotyczy zaś podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę, zatem na sytuację prawną G. nie wpływa toczące się postępowanie. W tym zakresie orzecznictwo jest zgodne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, LEX nr 2120892; z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 236/04, OSNP 2006 nr 1- 2, poz. 28; z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15, LEX nr 2166375; z dnia 2 lutego 2021 r., II USK 56/21, LEX nr 3115606).

Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Przy czym w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zastosowanie przez Sąd Apelacyjny wskazanych przepisów (przy ocenie decyzji z dnia z 17 lipca 2018 r. (ustalającej ustawodawstwo polskie) i ich wykładnia (którą skarżąca kontestuje) nie doprowadziły do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. W konkluzji, skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona z powodów wskazywanych przez skarżącą. Dodać też należy, że procedura ustalania właściwego ustawodawstwa nie jest już zagadnieniem nowym, gdyż była przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Sąd Najwyższy należycie wyjaśnił jej przebieg (por. wyroki: z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 103/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 238; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47; z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13; z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, LEX nr 1977828).

Dla osób wykonujących pracę najemną i pracę na własny rachunek przy wyborze jednego z dwóch ustawodawstw z zakresu zabezpieczenia społecznego

kluczową jest zasada koordynacji określona w art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego. Zgodnie z tym przepisem osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną. W celu zastosowania tej zasady regulacje unijne określają procedurę postępowania wyznaczonych instytucji ubezpieczeniowych zainteresowanych państw członkowskich. Procedurę tę określa art. 16 rozporządzenia wykonawczego. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że „ustawodawca unijny” nie nadał procedurze tej jakiegóś szczególnej instytucjonalnej formy. Z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa w trybie art. 16 rozporządzenia wykonawczego istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem tylko w jednym państwie członkowskim (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 września 2016 r., I UZ 13/16, LEX nr 2139243; z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16, LEX nr 2153430; z dnia 21 listopada 2016 r., II UZ 48/16, LEX nr 2238236; z dnia 6 marca 2018 r., II UK 192/17, LEX nr 2488069).

A zatem procedura określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego byłaby naruszona tylko wówczas, gdyby organ rentowy nie dysponując stanowiskiem instytucji ubezpieczeniowej, właściwej dla miejsca wykonywania pracy najemnej, dokonał samodzielnej oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym Państwie Członkowskim wobec osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa, co w tej sprawie nie miało miejsca. To słowacka instytucja ubezpieczeniowa rozstrzygnęła o braku tytułu ubezpieczenia społecznego skarżącej na terytorium Słowacji, o czym poinformowała polski organ rentowy, który tak podjętą decyzję słowackiej instytucji ubezpieczeniowej zaakceptował, przyjmując, że skarżąca podlega wyłącznie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

Z tych względów na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

